

EGIA-OSTEA ZIURGABETASUN- GARIAIAN

BIRUSAK, DISTOPIAK ETA MUNDU BERRIAK

Irati Zubia Landa

2020/07/16

Jakin •eus

ueu
udako
euskal unibertsitatea

EDUKIAK

- I. SARRERA
- II. ZER DA EGIA-OSTEA
BI IKERKETA-BIDE
- III. NOLA HELDU GAREN EGIA-OSTERA
- IV. EGIA-OSTEAREN INPLIKAZIOAK (ETA ARRISKUAK)
- V. ZIURGABETASUNAREN APROBETXAMENDUA
- VI. ZIENTZIAREN (ETA EGIAREN) ETA POLITIKAREN ARTEKO HARREMANA
- VII. ONDORIOAK

ZER DA EGIA-OSTEA?

I. Abiapuntua: **egiarekiko interesik eza**

“Iritzi publikoa eratzeke garaian gertaera objektiboek baino emozio eta uste pertsonalek eragin handiagoa duten egoera.” (Oxford hiztegiaren definizioa)

II. Bi ikerketa-bide posible:

- Nola heldu garen egia-ostera
- Egia-ostearen inplikazioak

III. *Baina, ziur egia-ostearen aroan gaudela?*

- Inoiz existitu al da egiaren arorik?
- Egia-ostea gezurraren aroa da?
- Egiazko usteekiko edo *egia* berarekiko interesik eza?

NOLA HELDU GAREN EGIA-OSTERA

I. Ez garelako uste bezain arrazionalak: 1 Sistema vs 2 Sistema → **Isuri kognitiboak**

- Disonantzia kognitiboa
- Arrazonamedu motibatua eta pentsamendu heuristikoa
- Erabakiaren arkitekturaren garrantzia

II. Gure garaiko erabakiaren arkitektura dela eta: **Isuri mediatikoak**

- Informazio-fluxuaren zein albiste-gosearen areagotzea
  - Tertulia formatuaren sorrera, iritziaren eta informazioaren arteko nahasketa
  - Internet eta sare sozialak, biraltasuna eta ur-jauziak
- Nahierako intereakzioak
- Balantza orekatua
- Erresonantzia-kutxak

EZ-JAKINTASUNETIK ETA GEZURRETIK HARATAGO

I. Egiarekiko interesik eza eta **hitzontzia**:

Frankfurten (2005) hitzontzia: egiarekiko interesik ezak ezaugarritzen duen diskurtsoa

F1: Hitzontziari bost axola esaten duena egiazkoa edo faltsua den

F2: Hitzontziari bost axola bere audientziaren usteak

F3: Hitzontzia saiatzen da audientzia engainatzen, baina, esaten duenaren inguruan baino, bere helburuen inguruan

F4: Hitzontzikeria eta gezurra ez dira bateragarriak (Stokken 2009)

De Waalen (2006) hitzontzia: ikerketa zintzoa egiteko interesa eta itxaropena galdu duen hori.

II. Hitzontziaren abantailak:

F5: Hitzontzikeriaren aurrean gezurtiaren aurrean baino malguagoak, toleranteagoak izan ohi gara.

EGIA-OSTEAREN INPLIKAZIOAK

I. EGIAREKIKO INTERESIK EZA POLITIKAN

- Arendt (1967): egia eta politikaren arteko harremanak maila bat gora egin du
Estrategia berria: iritzien eta ezagutzaren arteko muga lausotzea
- Baina, egia eta politika bateragarriak izan al dira inoiz?
Rawls: tolerantzia eta pluralismoa

II. Egiarekiko axolagabetasuna eta estrategia negazionistak → Tabakoaren strategiaren adibidea

Oreskes eta Conway: *Merchants of doubt* (2010) **zalantzaren** eta **ziurgabetasunaren** **aprobetxamendua.**

“Zalantza da gure produktua”

ZIURGABETASUNAREN APROBETXAMENDUA

I. Aldaketa klimatikoa eta Latourren kezka (2015)

Planetak hitz egin du: lehenengo egia deserosoa

Proiektu modernoa dagoeneko ez da jasagarria: bigarren egia eserosoa

Elite ilunen estrategia: hitz egiten jarraitu eta denbora irabaztea

Politikaren eta zientziaren arteko bereizketa

Emaitza: **desregularizazioa** eta “**kietismoa**”

II. Ziurgabetasuna, arriskuak eta politika:

U. Beck (1988): modernotasun berantiarreko arriskuak, sistemak **normal** funtzionatu ahala sortzen diren arriskuak

Giddens (2000): **alarmismoaren** eta **kietismoaren** arteko balantzan

Sunstein eta Zeckhauser (2011): arriskuaren pertzeptzio publikoa

ONDORIO BATZUK

- I. Ez egia-ostean eta ezta ziurgabetasun-egoeretan ere , egia ezin dugu atzean utzi
- II. Ez egia-ostean eta ezta ziurgabetasun-egoeretan ere, egia ez da huts-hutsik eta garden agertzen
- III. Gezurtia eta ez-jakina ez dira egia-osteko eta ziurgabetasun-egoeretako pertsonaia arriskutsu bakarrak
- IV. Egiak badu zerbait bere baitan ahalmen salatzailea ematen diona eta hori galtzea galera handia da
- V. Egiaren eta politikaren arteko harremanaren inguruan gogoeta egiteko premia
- VI. Egia-osteko arotik egiaren arora egin beharko genuke jauzi?

- *Belaunaldi bakoitzak du bere gain mundua berreraikitzekeo proiektua. Ostera, nireak badaki ez duela halakorik egingo. Behar bada, gure eginikizuna garrantzitsuagoa da. Mundua berreraiki baino, mundua ez desegitean datza. (Camus 1967)*